

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หรือที่รู้จักกันในนามของ รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกในประวัติศาสตร์การพัฒนากองเมืองของไทย ที่วางรากฐานสำคัญของระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองและการบริหารของรัฐทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น นั้น (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2545 อ้างอิงใน คณิศร ศรีบัวเอี่ยม และคณะ, 2545) เมื่อพิจารณาเนื้อหาโดยรวมแล้วจะเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้วางระบบบริหารบ้านเมืองให้เป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้นเมื่อเทียบกับรัฐธรรมนูญฉบับอื่นในอดีตที่ผ่านมา โดยได้กำหนดให้มีมาตรการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เพิ่มกลไกการตรวจสอบระบบการเมืองและระบบราชการ ให้ใช้อำนาจอย่างชอบธรรมและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองมากขึ้นเพื่อการขจัดความทุจริตในบ้านเมือง (ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และ รัชณี ภูตระกูล, 2545, หน้า 34-35) โดยรัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายแม่บทนี้ได้ระบุให้ประชาชนมีส่วนร่วมเกือบทุกมาตรา (คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน, 2548, หน้า 6)

อนึ่งแม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะถูกยกเลิกไปแล้ว แต่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ใช้ในปัจจุบัน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550) ก็ยังคงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมไม่ได้ลดน้อยลงไปกว่าเดิม อีกทั้งมีการลงรายละเอียดของการมีส่วนร่วมที่มากขึ้น และชัดเจนกว่าเดิมอีกด้วย จากการระบุเจตนารมณ์ของการร่างรัฐธรรมนูญไว้อย่างชัดเจนว่า “เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น” (วิภาส ทองบริสุทธิ์, 2551, หน้า 3) โดยให้ประชาชนทุกภาคส่วนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางนโยบาย และให้การมีส่วนร่วมในระดับที่เริ่มตั้งแต่การริเริ่มกฎหมาย การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ปรีกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ติดตามตรวจสอบถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ถวิลวดี บุรีกุล, 2552, หน้า 108, 138) จากที่กล่าวมาจะทำให้เห็นว่าประเทศไทยเริ่มมีการสนับสนุนให้การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในของกลไกในการพัฒนาประเทศร่วมกับภาครัฐ

การมีส่วนร่วมของประชาชน (People's participation) คือ กระบวนการซึ่งนำเอาความห่วงกังวลของสาธารณะชน ความต้องการและความเชื่อหรือค่านิยมของประชาชนเข้ามา

ประกอบ การตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งเป็นกระบวนการสื่อสารสองทาง (ระหว่างรัฐกับประชาชน) ที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน (เจมส์ แอล.เคอร์ยัตัน, วันชัย วัฒนศัพท์, 2543, หน้า 1-10) โดยวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณะชนและให้สาธารณะชนได้แสดงความคิดเห็นต่อโครงการและการตัดสินใจต่างๆของรัฐบาล ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของประชาชนทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ (คณินิจ ศรีบัวเหี่ยม, 2545 อ้างอิงใน คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน, 2548, หน้า 11) อย่างไรก็ตามมีเงื่อนไขพื้นฐานในการมีส่วนร่วมว่าประชาชนต้องมีอิสรภาพ ความเสมอภาพ และความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม สามารถมีส่วนร่วมได้โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมถึงลดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ ทำให้มีการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม (เจมส์ แอล.เคอร์ยัตัน, วันชัย วัฒนศัพท์, 2543, หน้า 25-28)

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชน ยังมีความสำคัญอีกประการก็คือ เป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เป็นการสร้างฉันทามติ และทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในปัญหาความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม และช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน รวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน มีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนการบริการงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร ทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น ทั้งยังป้องกันการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้นๆ เพิ่มความมั่นใจให้ประชาชนว่ามีคนรับฟังรวมไปถึงความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็ได้รับการตอบสนอง (ถวิลวดี บุรีกุล, 2552, หน้า 13-18) ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจจะทำให้นโยบายหรือโครงการของภาครัฐนั้นมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จและตรงต่อความต้องการของประชาชนสูงขึ้น

การที่รัฐให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณ และ/หรือด้านวิชาการอย่างเดียวนั้นอาจจะไม่เพียงพอที่จะทำให้โครงการต่างๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นสำเร็จลุล่วงอย่างยั่งยืนได้ อาจจะมีปัจจัยทางด้านอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องนอกจากงบประมาณหรือเงินทุนที่รัฐให้การสนับสนุน Hubley (2000 as cited in Prachatip Kata, 2004, p.5) ได้แบ่งทุนออกเป็น 6 ประเภทด้วยกัน คือ ทุนทางสังคม (Social capital)¹ ทุนทางการเงิน (Financial capital)² ทุนธรรมชาติ (Natural capital)³ ทุนเฉพาะบุคคล (Individual capital)⁴ ทุนจากการสั่งสอนให้ความรู้ (Instructional capital)⁵ และทุนโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructural capital)⁶

อาจกล่าวได้ว่าทุนทั้ง 6 ประเภทนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ทุนทางการเงิน ทุนทางธรรมชาติ ทุนโครงสร้างพื้นฐาน ทุนจากการสั่งสอนให้ความรู้ และจากปัจจัยภายในคือทุนทางสังคม และทุนบุคคล จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ พบว่าชุมชนที่มีทุนทางสังคมที่สูง มักจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงตามไปด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Krishna, 2002, p. 457; Ikeda, Yamada and Kohno, 2003, p.10; Klesner, 2007, p. 29) แต่ทั้งนี้ความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจจะมีตัวแปรอื่นๆ มาเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตามสภาพบริบทของแต่ละพื้นที่ที่ทำการศึกษาเช่น อิทธิพลทางการเมืองและความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองในอเมริกาใต้ (Klesner, 2007, p. 29) วรรณะหรือชนชั้นทางสังคมในประเทศอินเดีย (Krishna, 2002, p. 457) จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าทุนทางสังคมนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของโครงการต่างๆ ที่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ทุนทางสังคมนั้นเป็นเสมือนธรรมชาติพื้นฐานที่อยู่ในแต่ละสังคม ที่จะก่อให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน (Fukuyama, 1995 อ้างอิงใน วรวิทย์ โรมรัตนพันธ์, 2548, หน้า 29) เชื้อต่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทุนทางสังคมจึงเป็นเหมือนสะพานเชื่อมที่จะทำให้เกิดความร่วมมือเพิ่มขึ้นระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลายในชุมชนและเปิดกว้างสำหรับทุกคน (Putnam, 1999 อ้างอิงใน วรวิทย์ โรมรัตนพันธ์, 2548, หน้า 31)

โดย Robert D. Putnam นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน อธิบายว่าทุนทางสังคมนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ เครือข่ายของชุมชน (Networks of civil engagement) บรรทัดฐานของการพึ่งพาอาศัยกัน (Norms of reciprocity) และความไว้วางใจ (Trust) ที่ทำให้สมาชิกของกลุ่มสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างได้ (Putnam, 1993, p.167)

จากการศึกษาของ Putnam ที่มีชื่อว่า Making Democracy: Civic Traditions in Modern Italy (1993) ได้ผลสรุปที่สำคัญในการศึกษาการทำงานของรัฐบาลภูมิภาค (regional government) ของประเทศอิตาลีว่า แม้รัฐบาลภูมิภาคเหล่านี้มีรูปแบบองค์กรแบบเดียวกัน แต่ความเข้มแข็งและพัฒนาต่างกันมาก บางภูมิภาคประสบความสำเร็จ ในขณะที่บางภูมิภาคมีการฉ้อราษฎร์บังหลวง เจื้อยฉา และไม่มีประสิทธิภาพ การศึกษาของ Putnam สามารถสรุปได้ว่า โครงการของรัฐจะประสบความสำเร็จในที่มีทุนทางสังคมมากกว่า คือมีค่านิยมความไว้วางใจ (Trust) และการเกื้อกูลกัน (Norm of reciprocity) และเครือข่ายชุมชน (Networks of civic engagement) ของแต่ละชุมชน ไม่ใช่ความมั่งคั่งทางการเงินของรัฐบาล หรือการเติบโตของเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาค แต่เป็นเพราะการมีส่วนร่วมของพลเมืองหรือมีประชาสังคมที่เข้มแข็ง (Putnam, 1993, pp.181-185) เพราะฉะนั้น ทุนทางสังคมอาจเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ที่นำไปสู่ความสำเร็จ

ในประเทศไทยเองก็เริ่มให้ความสำคัญกับทุนทางสังคม หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทยปีพ.ศ. 2540 เช่นเดียวกับธรรมาภิบาล และหน่วยงานที่ทำให้คำว่า ทุนทางสังคมแพร่หลายมากที่สุดคือ กองทุนเพื่อสังคม (Social Investment Fund: SIF) ที่ได้มองว่าทุนของชุมชนเป็นทุนทางสังคมอย่างหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งประกอบด้วย (ทุน) ที่เป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติ และฐานวัฒนธรรม ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่ การหลอมจิตใจ หลอมความคิด และการฝึกกำลัง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งทั้งหมดจะส่งเสริมให้เกิดความเชื่ออาทรและความสามัคคี ทำให้คนมีความเสียสละที่จะทำงานและแก้ไขปัญหาร่วมกัน (วรวิทย์ โรมรัตนพันธ์, 2548, หน้า 39)

นอกจากนี้ทุนทางสังคมยังมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาสังคมกล่าวคือ การพัฒนาทุนทางสังคมทำให้เกิดการรวมตัวกันของกลุ่มคนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน เมื่อคนจำนวนหนึ่งมารวมตัวกัน ร่วมคิด ร่วมดำเนินกิจกรรมร่วมกัน บนฐานของความไว้วางใจกัน เชื่ออาทร พึ่งพาอาศัยกัน และมีเป้าหมายเดียวกัน จะทำให้สมาชิกในชุมชนมีความยึดเหนี่ยวทางสังคมเหนียวแน่นขึ้น (Solidarity) ทุนทางสังคมจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง แนวคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดทุนทางสังคมของ Putnam ที่กล่าวว่าทุนทางสังคมคือระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชน มีการรวมกลุ่มและเครือข่าย มีบรรทัดฐานในสังคมเหมือนกัน และอยู่บนความไว้วางใจ ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น (เพ็ญประภา ภัทรานุกรม, 2553, หน้า 30)

ภาพ 1 แผนที่แสดงเขตปกครององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง
อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง จังหวัดพิจิตร (ที่ตั้ง: อยู่ห่างจากอำเภอเมืองพิจิตร ประมาณ 15 กิโลเมตร ทิศเหนือติดกับ ต.บ้านบึง, ต.ชะมั่ง อ.เมือง จ.พิจิตร ทิศใต้ติดกับ ต.จี่วราย อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร ทิศตะวันออกติดกับ ต.หนองปล้อง อ.วังทรายพูน จ.พิจิตร ทิศตะวันตกติดกับ ต.ชะมั่ง, ต.ดงป่าคำ อ.เมือง จ.พิจิตร) (ดูภาพ 1 ประกอบ) ถือว่าเป็นหนึ่งใน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเอาหลักการบริหารจัดการที่ดีมาใช้ในการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยเฉพาะประชาชน และหลักความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล จนประสบผลสำเร็จ ได้รับรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ มากมาย ได้แก่ รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลประจำปี พ.ศ. 2546-2551 รางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีพ.ศ. 2545, 2546 และ 2551 (กัญญาภักดิ์ อยู่เมือง, 2552, หน้า 172) รางวัลดังกล่าว สามารถเป็นเครื่องรับรองได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ

พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำนา และมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำในการใช้ทำเกษตรกรรม โดยในฤดูน้ำหลากจะเกิดน้ำท่วม ในขณะที่พื้นที่นาดอนมักประสบภัยแล้งอยู่เสมอ และพื้นที่นาที่อยู่นอกเขตชลประทานต้องอาศัยน้ำฝนทำนาเพียงอย่างเดียว ซึ่งมีปริมาณไม่แน่นอน ทำให้ชาวนาประสบภาวะขาดทุนมีหนี้สินเป็นจำนวนมาก จนต้องไปขายแรงงานต่างถิ่นในกรุงเทพฯหรือตามเมืองใหญ่ อบต.ห้วยดงจึงริเริ่มโครงการบริหารจัดการน้ำและจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมของโครงการฯ ได้ในภาคผนวก ก) เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ ทั้งในฤดูแล้งและฤดูฝน โดยผลออกที่ออกมาั้นประสบผลสำเร็จทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำเกษตรได้ตลอดทั้งปี ชะลอการอพยพไปขายแรงงานอย่างได้ผล (กัญญาภักดิ์ อยู่เมือง, 2552, หน้า 173, 186-187) จากความสำเร็จดังกล่าว สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าหากจะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้ผลอย่างยั่งยืนแล้วนั้น การดำเนินการเพียงฝ่ายเดียวขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดงอาจจะไม่ประสบความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเป็นเพียงผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งความรู้ด้านวิชาการ งบประมาณในการดำเนินงานแก่ประชาชนเท่านั้น

จากเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจะทำการศึกษาว่าทุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการการบริหารจัดการและจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ประสบความสำเร็จหรือไม่

คำถามในการวิจัย

ทุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มสูบน้ำพลังไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อ.เมือง จ.พิจิตรหรือไม่อย่างไร

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมและการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มสูบน้ำพลังไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อ.เมือง จ.พิจิตร

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่: เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง จ.พิจิตร
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา: ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นที่จะศึกษาไว้ดังนี้
 - 2.1 ด้านทุนทางสังคมจะทำการศึกษาตามแนวคิดของ Robert D. Putnam ซึ่งประกอบไปด้วยมิติต่างๆดังนี้
 - 2.1.1 เครือข่ายชุมชน
 - 2.1.2 บรรทัดฐานของการพึ่งพาอาศัยกัน
 - 2.1.3 ความไว้วางใจ
 - 2.2 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการบริหารจัดการและการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรแบบมีส่วนร่วม จะทำการศึกษาตามกระบวนการการมีส่วนร่วมของการบริหารจัดการน้ำตามแนวความคิดของ Kohen และ Uphoff ดังนี้
 - 2.2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - 2.2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
 - 2.2.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
 - 2.2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและตรวจสอบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงปริมาณและคุณภาพของทุนทางสังคมของการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มสูบน้ำพลังไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อ.เมือง จ.พิจิตร เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาทุนทางสังคมให้เหมาะสมต่อไป
2. ได้ทราบถึงทิศทางการสัมพันธระหว่างทุนทางสังคมกับการมีส่วนร่วมของการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มสูบน้ำพลังไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อ.เมือง จ.พิจิตร
3. เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มสูบน้ำพลังไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อ.เมือง จ.พิจิตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทุนทางสังคม หมายถึง เครือข่ายปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกซึ่งเกิดจากการทำกิจกรรมกลุ่มบนพื้นฐานของการตอบแทนผลประโยชน์และไว้วางใจการโดยอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคมจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ เครือข่ายชุมชน, บรรทัดฐานของการพึ่งพาอาศัยกันและความไว้วางใจ

เครือข่ายของชุมชน (Networks of Civic Engagements) หมายถึง เครือข่ายที่เกิดขึ้นของทุนทางสังคมหมายถึงความสัมพันธ์ของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือความสัมพันธ์ขององค์กรก็ได้ โดยความสัมพันธ์นี้จะค่อยๆเพิ่มขึ้น เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กันทั้งในครอบครัว ที่ทำงาน เพื่อนบ้าน ชุมชน สามารถเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ บางครั้งอาจย่อเป็นคำว่าเครือข่ายๆ

บรรทัดฐานของการพึ่งพาอาศัยกัน (Norms of Reciprocity) หมายถึง บรรทัดฐานหรือข้อตกลงร่วมกันในการกระทำการใดร่วมกันเพื่อให้ส่วนรวมดีขึ้น โดยปราศจากการมีกฎหมายมาควบคุม มีบทบาทสำคัญในการอบรม/สั่งสอนและสนับสนุนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) บางครั้งอาจย่อเป็นบรรทัดฐานๆ

ความไว้วางใจ (Trust) หมายถึง การพึ่งพาอาศัยกันอยู่บนความซื่อสัตย์ หรือมิตรภาพของทั้งสองฝ่าย เมื่อเกิดความไว้วางใจ ก็จะนำมาซึ่งความมั่นใจ และไว้วางใจในบุคคล องค์กร หรือชุมชนนั้นๆ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง ในการร่วมคิด ร่วมกำหนดปัญหา ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์กับหน่วยงานภาครัฐในการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มสูบน้ำพลังไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อ.เมือง จ.พิจิตร

การจัดการน้ำ หมายถึง การนำน้ำจากแหล่งน้ำไปทำการเพาะปลูก โดยอาศัยหลักการจัดการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติการ การติดตาม การประเมินผล และการวิเคราะห์ปรับปรุงแผนงาน เพื่อให้การใช้น้ำเกิดประโยชน์สูงสุดตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้ โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้น้ำน้อยที่สุด และเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

สมมติฐานของการวิจัย

ทุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มสูบน้ำพลังไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อ.เมือง จ.พิจิตร